

STRESZCZENIE

Tradycje folkloru muzycznego Zagłębia Dąbrowskiego we współczesnych praktykach kulturowych mieszkańców regionu i ofertach artystycznych lokalnych instytucji kultury

Zasadniczy przedmiot badań przedstawionych w rozprawie stanowi tradycyjny folklor muzyczny Zagłębia Dąbrowskiego (obejmującego powiaty: będziński, myszkowski, zawierciański oraz miasta na prawach powiatu – Dąbrowę Górniczą, Sosnowiec oraz – w najszerszym ujęciu – także Jaworzno), szczególnie zaś jego stan współczesny, utrwalony w pamięci kulturowej Zagłębiaków. Z racji funkcjonowania na badanym terenie ponad sześćdziesięciu grup deklarujących swoją działalność w obszarze *folklorystycznym*, które zrzeszają w instytucjach kultury około tysiąca wykonawców, przyjęto wstępnie, że dobrą metodą rozpoznania tego stanu będzie analiza ofert artystycznych (repertuaru) grup muzycznych, działających w ramach tych instytucji.

W celu ustalenia ciągłości/zmiany tradycji, w badaniach odwołano się również do archiwaliów – pierwszych nagrań zagłębiowskich śpiewaków ludowych, pochodzących z czasów Akcji Zbierania Folkloru Muzycznego (lata 50. XX w.), do zbiorów Adolfa Dygacza, zdeponowanych w Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”, zasobów fonograficznych IS PAN w Warszawie, a także do egodokumentów, pozostających w prywatnych archiwach zagłębiowskich rodów śpiewaczych i muzykujących (np. Żeńskiej Kapeli Ludowej „Zagłębianki” z Będzina-Grodźca).

Przeprowadzono badania terenowe wśród jedenastu zespołów folklorystycznych, podczas których starano się jednak nie tylko o ustalenie aktualnego (żywego) zasobu folkloru muzycznego Zagłębia w zestawieniu z rejestrowanym w minionym wieku, ale podjęto również próbę wychycenia lokalnych manier wykonawczych, których istnienie mogłoby stanowić istotną podstawę etnomuzykologicznych odróżnień regionalnych. Jest to szczególnie istotne dla wytyczenia miejsca Zagłębia na muzycznej mapie Polski, ponieważ mimo bogactwa zgromadzonych w archiwach zasobów tradycyjnego folkloru muzycznego tego regionu, takich prób dotąd nie podejmowano, a waga stylów wykonawczych, charakteryzujących ten obszar, jest niedoceniana. Dociekaniom tym towarzyszą szerokie rozważania metodologiczne, obrazujące trudności wynikające z braku uświadomionego nazewnictwa brzmienia głosu śpiewaków ludowych oraz problemów terminologicznych, z jakimi boryka się współczesna etnomuzykologia.

Wnioski z badań zostały przedstawione w ostatnich partiach pracy. Wyróżniono w nich także kwestie, które mogą być kluczowe dla funkcjonowania badanych zespołów, szczególnie w kontekście instytucji kultury, których zadaniem jest między innymi zachowywanie tradycji regionalnych i niematerialnego dziedzictwa kultury ludowej.